

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра інформаційних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О. Б. Жильцов
“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА,
АРХІВОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМОЛОГІЇ**

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
рівня вищої освіти другого (магістерського)
освітньої програми 029.00.02 «Інформаційна, бібліотечна та
архівна справа»

Київ - 2022

Розробник:

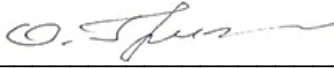
Григоревська Олена Вікторівна, доктор наук із соціальних комунікацій, с.н.с., завідувач кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

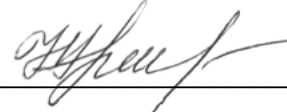
Григоревська Олена Вікторівна, доктор наук із соціальних комунікацій, с.н.с., завідувач кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Копанева Вікторія Олександрівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри інформаційних комунікацій
Протокол від 1 вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри О.В. Григоревська

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
1 вересня 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми Н. М. Терещенко

Робочу програму перевірено «02» вересня 2022 р.

Заступник декана Факультету української філології, культури і мистецтва з науково-методичної та навчальної роботи С. І. Горобець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__20__ р., протокол № __
підпис (ПІБ)

ЗМІСТ

1.Опис предмета навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль I</i>	8
<i>Змістовий модуль II</i>	9
<i>Змістовий модуль III</i>	
<i>Змістовий модуль IV</i>	11
<i>Змістовий модуль V</i>	
<i>Змістовий модуль VI</i>	
6. Контроль навчальних досягнень	14
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	14
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	11
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	13
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	17
6.5. Орієнтовний перелік питань до екзамену.....	17
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	18
7. Навчально-методична карта дисципліни «Методологія бібліотекознавства, архівознавства та інформології».....	19
8. Рекомендована література	21
Інформаційні ресурси.....	

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)						
Вид дисципліни	обов'язкова						
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська						
Загальний обсяг кредитів/годин	6 / 180						
Курс	1						
Семестр	1/2	1	1	2	2	2	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	1	1	1	1	1	1
Обсяг кредитів	6	1	1	1	1	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	180						
Аудиторні	48	8	8	8	8	8	8
Модульний контроль	12	2	2	2	2	2	2
Семестровий контроль	30						
Самостійна робота	90	15	15	15	15	15	15
Форма семестрового контролю	Залік, екзамен						

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – поглиблене вивчення магістрантами концепцій щодо сутності бібліотеки, архіву, інформаційного центру, їх функцій, ролі і місця у метасистемах; засвоєння методології бібліотекознавства, архівознавства та інформології, оволодіння методологією використання філософських, загальнонаукових та спеціальних понять, принципів пізнання, наукових підходів у процесі навчання.

Завдання дисципліни:

- визначити сутність та можливості реалізації у науково-дослідній та практичній діяльності різних концепцій у галузі бібліотекознавства, архівознавства, інформаційної діяльності (інформаційно-документографічних, інформаційно-комунікаційних, соціокультурних, соціокомунікаційних, аксіологічних та ін.);
- проаналізувати основні методологічні підходи, які використовуються дослідниками з метою розроблення науково-прикладних проблем інформаційної, бібліотечної та архівної справи (системний, діяльнісний, соціокомунікаційний, інституціональний, синергетичний та ін.);

- показати специфіку використання у бібліотекознавстві, архівознавстві, інформології філософських, загальнонаукових та спеціальних методів і принципів пізнання;
- розкрити еволюцію методологічних уявлень учених про роль книги, документа, інформації, бібліотеки, архіву, інформаційного центру у розвитку культури, науки, освіти і суспільства у цілому;
- здійснювати планування і проведення самостійного наукового дослідження.

Дисципліна спрямована на формування **інтегральної компетентності**, що полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи або у процесі навчання, та передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Дисципліна спрямована на поглиблення **загальних компетентностей**, зокрема: ЗК-1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових компетентностей спеціальності** освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

- СК-1 Здатність до формування ефективної системи управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю;
- СК-7 Здатність використовувати у фаховій діяльності знання наукових принципів та методів архівознавства та бібліотекознавства, стратегії, моделі, стандарти та методи розвитку й адміністрування бібліотечних та архівних систем;
- СК-8 Володіння науково-методичними засадами навчання та інноваційними підходами до фахової підготовки інформаційних фахівців; планування власної науково-педагогічної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

- РН-4 Застосовувати технології створення та підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів.
- РН-8 Створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги.
- РН-11 Застосувати законодавчі та нормативні документи, що регулюють функціонування інформаційної сфери.
- РН-14 Використовувати методи проведення експертизи цінності, систематизації, обліку документів та формування архівних фондів.
- РН-15 Застосовувати законодавство, що регулює управління авторськими правами в інформаційній галузі.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	У сьог о	Розподіл годин між видами робіт					а м о с т і й н а
		Аудиторна:					
		Л ек ції	С емі на ри	С ра кт ич ні	І а б о р а т о р н а	М од у ль ні	
Тематичний блок I. КОНЦЕПЦІЇ, НАУКОВІ ШКОЛИ, МЕТОДОЛОГІЯ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА							
Змістовий модуль 1. Розвиток наук соціокомунікаційного циклу							
1.1 Концепції, наукові школи, методологія наукового пізнання	12	2					10
1.2. Методологія наукового дослідження	2		2				
1.3. Розвиток наук соціокомунікаційного циклу за часів незалежності України	7	2					5
1.4. Архівознавство, бібліотекознавство, інформологія в системі наукових і соціальних комунікацій	2		2				
Модульний контроль	2					2	
<i>Разом</i>	25	4	4			2	15
Змістовий модуль 2. Методологія бібліотекознавства							
2.1. Бібліотекознавство як комплексна наука документально-комунікаційного циклу	12	2					10
2.2. Дискусія «Майбутнє бібліотечного соціального інституту»	2		2				
2.3. Зміна парадигми бібліотекознавства на межі ХХ–ХХІ ст.	7	2					5
2.4. Методологія бібліотекознавчих досліджень першої чверті ХХІ ст.	2		2				
Модульний контроль	2					2	
<i>Разом</i>	25	4	4			2	15
Залік							
Усього	50	8	8			4	30

**Тематичний блок II.
КОНЦЕПЦІЙ, НАУКОВІ ШКОЛИ, МЕТОДОЛОГІЯ АРХІВОЗНАВСТВА**

**Змістовий модуль 3.
Розвиток архівознавства в комплексі наук соціокомунікаційного циклу**

3.1	Архівознавство як комплексна наука соціокомунікаційного циклу	12	2					10
3.2	Методологія і методи архівознавства	2		2				
3.3	Теоретичні основи археографії	7	2					5
3.4	Теорія і практика підготовки історичних документів до публікації	2		2				
	<i>Модульна контрольна робота</i>	2					2	
	Разом	25	4	4			2	15

**Змістовий модуль 4.
Методологія та науково-дослідні центри архівознавства**

4.1	Основні напрями наукової діяльності архівних установ України	12	2					10
4.2	Діяльність УНДІАСД на сучасному етапі	2		2				
4.3	Методологія архівознавчих досліджень першої чверті ХХІ ст.	7	2					5
4.4	Актуальна проблематика архівознавчих досліджень в Україні першої чверті ХХІ ст.	2		2				
	<i>Модульна контрольна робота</i>	2					2	
	Разом	25	4	4			2	15
	Усього	50	8	8			4	30

**Тематичний блок III.
ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**Змістовий модуль 5.
Теорія і методологія інформології**

5.1	Інформологія в системі наук комунікаційного циклу	12	2					10
5.2	Сучасна теорія інформації та її концепції	2	2					
5.3	Методологія досліджень інформаційної діяльності	7		4				5
	<i>Модульна контрольна робота</i>	2					2	
	Разом	25	4	4			2	15

**Змістовий модуль 6.
Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної справи**

6.1	Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства, архівознавства та інформології в Україні та світі	14	4					10
6.2	Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та	7		2				5

	інформаційної діяльності в Україні та світі							
6.3	Діяльність провідних науково-дослідних установ у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформології у різних країнах світу	2		2				
	<i>Модульна контрольна робота</i>	2					2	
	Разом	25	4	4			4	15
	Усього	50	8	8			4	30
	Екзамен						30	
	Разом за навчальним планом	180	24	24			12/ 30	90

5. Програма навчальної дисципліни

Тематичний блок I КОНЦЕПЦІЇ, НАУКОВІ ШКОЛИ, МЕТОДОЛОГІЯ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Змістовий модуль 1. Розвиток наук соціокомунікаційного циклу

Тема 1. Концепції, наукові школи, методологія наукового пізнання (2 год.)

Об'єкт, предмет, мета, завдання, міждисциплінарні зв'язки курсу. Структура і зміст курсу, організація навчального процесу.

Концепції, гіпотези, методи та методологія як базові поняття дисципліни. Поняття «наукової школи». Типологія наукових шкіл, відповідно до прийнятих в наукознавстві критеріїв. Процес формування наукової школи. Наукові школи бібліотекознавства, архівознавства, інформології за кордоном та в Україні.

Інституціональний розвиток наукових шкіл бібліотекознавства, архівознавства, інформології. Загальне та специфічне у формуванні наукових шкіл. Система комунікаційних зв'язків наукових шкіл.

Методи дослідження та критерії оцінювання ефективності функціонування наукових шкіл. Багаторівневність, відкритість, доступність наукової школи як організаційної структури. Критерії єдності наукової проблематики, спільності методології і методики, технології та організації наукових досліджень у межах наукової школи. Внутрішня і зовнішня взаємодія галузевих наукових шкіл. Суб'єкт-суб'єктна та суб'єкт-об'єктна взаємодія і комунікація.

Узагальнюючий формат опису наукової школи, відомості когнітивного та соціально-організаційного характеру. Бібліометричні показники формування та розвитку наукових шкіл. Наукометричний формат опису наукової школи.

Семінар 1. Методологія наукового дослідження.

Тема 2. Розвиток наук соціокомунікаційного циклу за часів незалежності України(2 год.)

Основні етапи та нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні. Поняття та зміст паспорту спеціальності. Зміст паспортів спеціальностей 27.00.01 – Теорія та історія соціальних комунікацій; 27.00.02 – Документознавство, архівознавство; 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

Розвиток методології досліджень у галузі соціальних комунікацій. Дослідження Г.Г. Почепцова, В.В. Різуна, О.М. Холода в галузі соціальних комунікацій.

Розвиток методології соціальних комунікацій у бібліотекознавстві. Розвиток теорії соціальних комунікацій у дослідженнях В.О. Ільганаєвої. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавчих та інформологічних дослідженнях О.С. Онищенко, В.М. Горового, О.В. Воскобойникової-Гузевої, Т. Ю. Гранчак, І.О. Давидової, Н. Е. Кунанець, Н.М. Кушнарєнко, Т.В. Новальської, Г.В. Шемаєвої. Книгознавчий аспект соціальних комунікацій у працях В. А. Маркової.

Семінар 2. Архівознавство, бібліотекознавство, інформологія в системі наукових і соціальних комунікацій.

Змістовий модуль 2. Методологія бібліотекознавства

Тема 3. Бібліотекознавство як комплексна наука документально-комунікаційного циклу (2 год.)

Теорія і практика бібліотечно-інформаційної діяльності. Базові бібліотекознавчі поняття і категорії. Міждисциплінарні зв'язки бібліотекознавства із іншими науками соціокомунікаційного циклу та спеціальними історичними дисциплінами.

Еволюція уявлень про бібліотекознавство як науку. Об'єкт, предмет, структура і функції бібліотекознавства. Загальне і спеціальне бібліотекознавство. Методологія і методи, міждисциплінарність бібліотекознавчих досліджень.

Інституціональна мережа бібліотекознавства як сфери наукової діяльності. Система підготовки наукових кадрів в Україні. Розвиток наукових комунікацій і системи фахових видань. Розвиток і стандартизація термінології. Роль системного підходу у теоретичному осмисленні бібліотечно-інформаційної діяльності.

Семінар 3. Дискусія «Майбутнє бібліотечно-соціального інституту».

Тема 4. Зміна парадигми бібліотекознавства на межі ХХ–ХХІ ст. (2 год.)

Наукові концепції бібліотекознавства. Зміна парадигми бібліотеки та бібліотекознавства на межі ХХ-ХХІ ст. Бібліотечний соціальний інститут як базове поняття теорії бібліотекознавства. Сутність БСІ, його основні суспільні функції, структура, чинники розвитку. Розвиток БСІ в системі соціальної, політичної та наукової комунікації. Концепції С.А. Басова, О.В. Воскобойнікової-Гузевої, В.М. Горового, Т.Ю. Гранчак, Л.Й. Костенко, Г.В. Шемаєвої.

Концепції і моделі основних типів бібліотек, розроблені українськими дослідниками на межі ХХ–ХХІ ст. Модель національної, наукової, педагогічної, публічної, бібліотеки ЗВО.

Бібліотека суспільства знань як філософська категорія та організаційно-технологічна структура. Модель бібліотеки майбутнього як основа бібліотечної футурології.

Семінар 4. Семінар-практикум «Методологія бібліотекознавчих досліджень першої чверті ХХІ ст.».

Тематичний блок II.

КОНЦЕПЦІЇ, НАУКОВІ ШКОЛИ, МЕТОДОЛОГІЯ АРХІВОЗНАВСТВА

Змістовий модуль 3.

Розвиток архівознавства в комплексі наук документально-комунікаційного циклу

Тема 5. Архівознавство як комплексна наука соціокомунікаційного циклу (2 год.).

Архівознавство як система знань про архіви і комплексна наука, яка вивчає історію архівістики, з'ясовує її тенденції та закономірності. Історія формування теоретичних положень архівознавства, розробки теоретичних, правових та методологічних проблем архівної справи, дослідженні типово-видового складу та інформаційного потенціалу архівної спадщини.

Загальна теорія архівознавства. Формування теоретичних уявлень в архівознавстві ХІХ – ХХ ст. Методологічна характеристика архівознавства. Теорія експертизи цінності документів. Теорія фондування. Принципи і методи теорії опису. Теоретичні питання традиційного архівного пошуку. Теоретичні питання використання документної ретроспективної інформації.

Семінар 5. Методологія і методи архівознавства.

Тема 6. Теоретичні основи археографії(2 год.).

Теоретичні основи археографії із сучасних методологічних позицій, теорії та методики археографічної науки. Сутність поняття «археографія», її місце в

системі історичних дисциплін і зв'язок з проблемами сучасного архівознавства. Особливості використання археографічного фонду в практичній роботі.

Основні поняття дисципліни (археографічний фонд, документальна публікація, текстологія, джерелознавство, архівознавство, авторське право та інші). Принципи і методи української та зарубіжної археографії.

Семінар 6. Семінар-практикум «Методика підготовки історичних документів до публікації»

Змістовий модуль 4.

Методологія та науково-дослідні центри архівознавства

Тема 7. Основні напрями наукової роботи архівних установ (2 год.)

Основні напрями наукової роботи архівних установ: дослідницький, методичний та науково-інформаційний.

Здійснення наукових досліджень для отримання теоретичних, методичних і практичних результатів, спрямованих на удосконалення архівної справи та діловодства.

Наукові дослідження у галузі архівознавства, археографії, джерелознавства, дипломатики, документознавства, історії державних установ і громадських об'єднань, історичної географії, кодикології, палеографії, сфрагістики та інших спеціальних історичних дисциплін.

Науково-інформаційна діяльність архівних установ. Публікація документів, підготовка та видання науково-довідкової літератури (архівних путівників, довідників, оглядів фондів тощо), використання документів.

Семінар 7. Діяльність УНДІАСД на сучасному етапі та наукова робота архівних установ.

Тема 8. Методологія архівознавчих досліджень першої чверті ХХІ ст. (2 год.)

Розвиток концепцій та моделей організації архівної справи, теоретико-методологічних засад архівних технологій (обліку, описування, зберігання архівних документів та використання інформації, що міститься в них).

Методологія історико-архівознавчих, біографічних (біоісторіографічних), термінознавчих, хіміко-біологічних досліджень, досліджень з питань інформатизація архівної справи.

Використання загально-наукових та спеціальних методів досліджень в архівознавстві.

Семінар 8. Актуальна проблематика архівознавчих досліджень в Україні першої чверті ХХІ ст. (2 год.)

Тематичний блок III
ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Змістовий модуль 5.
Теорія і методологія інформології

Тема 9. Інформологія в системі наук комунікаційного циклу

Інформологічна концепція. Визначення її загальних функцій (інформаційна, когнітивна, комунікативна, нормативна, знакова та ін.). Формування інформологічної культури. Інформологічна компетентність.

Сучасні концепції інформаційної діяльності. Сучасні концепції інформаційно-аналітичної діяльності. Методологія і методи досліджень у сфері інформаційної та інформаційно-аналітичної діяльності. Центри досліджень та наукові школи в сучасній Україні. Міждисциплінарні дослідження. Перспективи розвитку. Науково-інформаційне забезпечення.

Тема 10. Сучасна теорія інформації та її концепції (2 год.)

Основні розділи теорії інформації. Аксиоматична база. Принципи вимірювання кількості інформації. Кодування інформації. Передача інформації.

Новітні концепції теорії інформації. Імовірнісна концепція теорії інформації. Алгоритмічна концепція теорії інформації. Семантична концепція теорії інформації.

Основні напрями досліджень у галузі інформаційних технологій та комп'ютерних систем. Зміст паспортів спеціальностей 05.13.05 – комп'ютерні системи і технології, 05.13.06 – інформаційні технології.

Семінар 9. Семінар-практикум «Методологія досліджень інформаційної діяльності» (4 год.).

Змістовий модуль 6.

Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної справи

Тема 11. Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні та світі (4 год.)

Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні. Нормативно-правове регулювання.

Діяльність провідних науково-дослідних установ у галузі бібліотечно-інформаційної діяльності – Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки України, Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського.

Діяльність провідних науково-дослідних установ у галузі архівознавства та інформаційної діяльності – Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, Інституту української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, Державної наукової установи «Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації», Інституту проблем реєстрації інформації НАН України, Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва.

Діяльність основних дослідницьких центрів на сучасному етапі. Розвиток міждисциплінарних досліджень. Проблема загальнодержавної координації та міжнародна співпраця. Проектна і програмна діяльність наукових центрів.

Семінар 10. Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні та світі.

Семінар 11. Діяльність провідних науково-дослідних установ у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформології у різних країнах світу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування на практичному занятті	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			64		64
Максимальна кількість балів					
Залік					

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичного заняття	1								
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10								
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			64		64		64		64
Максимальна кількість балів	384								
Екзамен	40								
<p>Розрахунок коефіцієнта: $384 : 60 = 6,4$ Студент набрав 350 балів: $6,4 = 55$ балів, максимальна оцінка за екзамен 40 балів.</p>									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Модуль 1 (15 год.)

Тема 1. Концепції, наукові школи, методологія наукового пізнання (10 год.)

Навести визначення термінів «концепція», «гіпотеза», «наукова школа», «методологія» з різних наукових джерел (до 5 визначень), зробити порівняння 2 визначень одного й того ж терміну, зробити самостійний висновок - 5 год., 5 балів.

Проаналізувати 2 публікації (2017-2022), в яких представлено критерії оцінювання ефективності функціонування наукових шкіл - 5 год., 5 балів.

Тема 2. Розвиток наук соціокомунікаційного циклу за часів незалежності України (5 год.)

Провести аналіз змісту паспортів спеціальності 27.00.01 – Теорія та історія соціальних комунікацій; спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство; спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство. Скласти таблицю із прикладами дисертаційних робіт, що були захищені у межах спеціальностей у 2017-2022 рр. (по 2-3 приклади на кожен шифр спеціальності, бібліографічні описи автореферату або дисертації, бажано з анотацією) – 5 год., 5 балів.

Модуль 2 (15 год.)

Тема 3. Бібліотекознавство як комплексна наука документально-комунікаційного циклу (10 год.)

Провести порівняльний аналіз різних визначень бібліотекознавства як сучасної науки. Зробити самостійний висновок (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати розвиток інституціональної мережі бібліотекознавства як сфери наукової діяльності, підкріпити результати аналізу конкретними прикладами та цифрами (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Тема 4. Зміна парадигми бібліотекознавства на межі XX–XXI ст. (5 год.)

Проаналізувати використання різних методологічних схем для дослідження сучасних бібліотекознавчих проблем у галузі соціальних комунікацій та історичних наук на прикладі кандидатських дисертацій останніх років (3-4 приклади). Скласти класифікаційну карту загальнонаукових та спеціальних методів бібліотекознавчих досліджень із зазначенням, для досліджень яких проблем або напрямів бібліотечної діяльності їх варто використовувати – 5 год., 5 балів.

Модуль 3 (15 год.)

Тема 5. Архівознавство як комплексна наука соціокомунікаційного циклу (10 год.)

Провести порівняльний аналіз різних визначень архівознавства як сучасної науки. Зробити самостійний висновок (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати розвиток інституціональної мережі архівознавства, ілюструвати конкретними прикладами і даними (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Тема 6. Теоретичні основи археографії (5 год.)

Проаналізувати приклади завершених археографічних досліджень, скласти анотації (3-4 приклади) – 5 год., 5 балів.

Модуль 4 (15 год.)

Тема 7. Основні напрями наукової роботи архівних установ (10 год.)

Охарактеризувати основні напрями і результати діяльності архіву загальнодержавного або регіонального значення за вибором магістранта, результат можна представити у вигляді презентації – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати публікації останнього періоду (наукові та інформаційні, повідомлення у соціальних мережах, які презентують діяльність архівних установ в умовах протистояння України військовій агресії з боку Російської Федерації – 5 год., 5 балів.

Тема 8. Методологія архівознавчих досліджень першої чверті ХХІ ст. (5 год.)

Проаналізувати використання різних методологічних схем для дослідження сучасних архівознавчих проблем у галузі соціальних комунікацій та історичних наук на прикладі кандидатських дисертацій останніх років (3-4 приклади). Скласти класифікаційну карту загальнонаукових та спеціальних методів архівознавчих досліджень із зазначенням, для досліджень яких проблем або напрямів архівної діяльності їх варто застосовувати – 5 год., 5 балів.

Модуль 5 (15 год.)

Тема 9. Інформологія в системі наук комунікаційного циклу (10 год.)

Провести порівняльний аналіз різних визначень інформології як сучасної науки. Зробити самостійний висновок (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати розвиток інституціональної мережі інформології, ілюструвати конкретними прикладами і даними (2-3 стор.) – 5 год., 5 балів.

Тема 10. Сучасна теорія інформації та її концепції (5 год.)

Ознайомитися зі змістом паспортів спеціальностей 05.13.05 – комп'ютерні системи і технології та 05.13.06 – інформаційні технології. На основі аналізу авторефератів дисертацій (не менше 2-3 робіт), присвячених проблемами інформаційної діяльності (соціальні комунікації, технічні науки), охарактеризувати використану дослідниками методологію і методи досліджень. – 5 годин, 5 балів.

Модуль 6 (15 год.)

Тема 11. Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні та світі

Представити характеристику діяльності одного з провідних українських науково-дослідних центрів у галузі бібліотечно-інформаційної діяльності –(за вибором студента) у вигляді реферату або презентації. – 5 годин, 5 балів.

Представити характеристику діяльності одного з провідних українських науково-дослідних центрів у галузі архівознавства або провідних науково-дослідних центрів у галузі інформаційної діяльності (за вибором студента) у вигляді реферату або презентації. – 5 годин, 5 балів.

Представити характеристику діяльності одного з провідних світових науково-дослідних центрів у галузі бібліотечно-інформаційної діяльності,

архівознавства або інформології (за вибором студента) у вигляді реферату або презентації. – 5 годин, 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння наводити приклади з практики бібліотечної та архівної справи, інформаційної діяльності, ілюструвати теоретичні положення практичними прикладами;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмовій роботі, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
- 6) повнота відповіді на питання, якість і самостійність виконання завдання;
- 7) творчий підхід й ініціативність у виконанні завдання.

При оцінюванні самостійної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. Правильне виконання одного завдання оцінюється максимально у 5 балів.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється самостійно кожним студентом в письмовому вигляді.

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля, включає 5 завдань, кожне з завдань оцінюється максимально у 5 балів. Модульні контрольні роботи можуть містити тестову частинну завдань. Кожна правильна відповідь на питання тесту оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів.

Перелік питань

до модульної контрольної роботи №1

1. Поняття концепції у науковому пізнанні.
2. Поняття методології у науковому пізнанні.
3. Поняття «наукова школа», критерії оцінювання ефективності діяльності наукової школи.
4. Основні етапи розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні.
5. Нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу.
6. Зміст паспорту спеціальності 27.00.01 – Теорія та історія соціальних комунікацій.
7. Зміст паспорту спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство.

8. Зміст паспорту спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.
9. Розвиток методології соціальних комунікацій.
10. Зміст концепції К. Шенонна та В. Вівера.
11. Розвиток методології соціальних комунікацій в Україні.
12. Дослідження Г. Г. Почепцова, В. В. Різуна, О. М. Холода в галузі соціальних комунікацій.
13. Розвиток методології соціальних комунікацій в українському бібліотекознавстві.
14. Соціокомунікаційний підхід у роботах О. С. Онищенко, В. М. Горового.
15. Розвиток теорії соціальних комунікацій у роботах В. О. Ільганаєвої.
16. Соціокомунікаційний підхід у роботах І. О. Давидової, Н. М. Кушнарєнко, Г. В. Шемаєвої.
17. Соціокомунікаційний підхід у роботах О. В. Воскобойнікової-Гузевої, Н. Е. Кунанець та Т. Ю. Гранчак.
18. Еволюція уявлень про бібліотекознавство як науку документально-комунікаційного циклу.
19. Об'єкт і предмет сучасного бібліотекознавства. Наукові дискусії щодо структури і функцій бібліотекознавства.
20. Загальне і спеціальне бібліотекознавство на сучасному етапі.
21. Еволюція змісту базових бібліотекознавчих понять і категорій.
22. Розвиток інституціональної мережі бібліотекознавства як сфери наукової діяльності.
23. Розвиток і стандартизація термінології бібліотекознавства.
24. Наукові комунікації бібліотекознавства.
25. Характеристика сучасної фахової періодики.
26. Розвиток бібліотекознавства в системі вищої освіти України.
27. Діяльність спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.
28. Пріоритетні напрями НДР у галузі бібліотекознавства в Україні.
29. Пріоритетна тематика сучасних бібліотекознавчих досліджень, представлена у дисертаційних дослідженнях.

**Перелік питань
до модульної контрольної роботи №2**

1. Поняття наукової концепції бібліотекознавства.
2. Зовнішні і внутрішні чинники сучасної зміни парадигми бібліотекознавства. Вплив глобалізаційних та інформаційно-комунікаційних парадигм.
3. Еволюція українського бібліотекознавства в оцінці М. С. Слободяника.
4. Погляд на сучасне бібліотекознавство та інформологію О. С. Онищенко.
5. Значення робіт Р. С. Мотульського для розвитку загального бібліотекознавства.
6. Поняття бібліотечного соціального інституту.

7. Сутність БСІ, його основні суспільні функції, структура, чинники розвитку.
8. Розвиток БСІ в системі соціальної, політичної та наукової комунікації.
9. Модернізаційна модель розвитку бібліотечно-інформаційної сфери у роботах О.В. Воскобойнікової-Гузевої.
10. Місце і роль бібліотечних установ у розвитку національного інформаційного простору у дослідженнях В.М. Горового.
11. Система взаємодії «бібліотека і політична комунікація» у дослідженнях Т.Ю. Гранчак.
12. Розвиток концепції бібліотеки суспільства знань у роботах Л.Й. Костенко та ін.
13. Розвиток взаємодії «бібліотека – наукова комунікація» у дослідженнях Г.В. Шемаєвої.
14. Концепції і моделі основних типів бібліотек, розроблені українськими дослідниками на межі ХХ–ХХІ ст.
15. Модель бібліотеки майбутнього як основа бібліотечної футурології.
16. Методологія бібліотекознавчих досліджень.
17. Використання філософських і загальнонаукових методів і принципів наукового пізнання у бібліотекознавстві.
18. Сутність принципів об'єктивності, історизму, комплексності.
19. Застосування спеціальних методів пізнання у бібліотекознавчих дослідженнях.
20. Особливості застосування системного, історичного, діяльнісного, інформаційно-ресурсного та соціокультурного підходів для бібліотекознавчих досліджень.
21. Методологія і методи історичного бібліотекознавства.
22. Чинники та наслідки зміни парадигми і методології бібліотекознавства на початку ХХІ ст.
23. Інформаційно-комунікаційна парадигма сучасних досліджень.
24. Міждисциплінарність і поліпарадигмальність сучасних бібліотекознавчих досліджень.
25. Новітні підходи у методології бібліотекознавства.
26. Зміст та особливості використання соціокомунікаційного, соціокультурного, інституціонального, модернізаційного, синергетичного підходу.
27. Перспективи розвитку методології бібліотекознавчих досліджень у першій чверті ХХІ ст.

Перелік питань

до модульної контрольної роботи №3

1. Архівознавство як система знань про архіви та комплексна наука.
2. Історія формування теоретичних положень архівознавства.
3. Розробка теоретичних, правових та методологічних проблем архівної справи.

4. Дослідження типо-видового складу та інформаційного потенціалу архівної спадщини.
5. Загальна теорія архівознавства.
6. Формування теоретичних уявлень в архівознавстві ХІХ – ХХ ст.
7. Методологічна характеристика архівознавства.
8. Теорія експертизи цінності документів.
9. Теорія фондування.
10. Принципи і методи теорії опису.
11. Теоретичні питання традиційного архівного пошуку.
12. Теоретичні питання використання документної ретроспективної інформації.
13. Формування національних шкіл архівознавства на початку ХХ ст.
14. Наукова школа архівістів та археографів Університету Св. Володимира.
15. Діяльність М. Максимовича, М. Іванишева, В. Антоновича, М. Грушевського.
16. Розвиток основ національної школи архівістики.
17. Вироблення концепцій та моделей організації архівної справи, теоретико-методологічних засад архівних технологій (обліку, описування, зберігання архівних документів та використання інформації, що міститься в них).
18. Сучасні тенденції розвитку архівознавства.
19. Напрями архівознавчих досліджень новітньої доби: історико-архівознавчі, біографічні (біоісторіографічні), термінознавчі дослідження. Інформатизація архівної справи.
20. Значення хіміко-біологічних досліджень для архівознавства, документознавства, книгознавства.
21. Розширення міжнародного співробітництва у сфері архівної справи та архівознавства.
22. Наукова діяльність УНДІАСД, основні напрями і здобутки.
23. Наукова діяльність державних архівів загальнонаціонального значення.
24. Наукова діяльність Г. В. Боряка, Л.О. Драгомірової, Л.А. Дубровіної, Я.С. Калакури.
25. Дослідження Л.Л. Левченко, І. Б. Матяш, К. Є. Новохатського.
26. Дослідження Г.В. Папакіна, Р.Я. Пирого, Н.М. Христової.

Перелік питань

до модульної контрольної роботи №4

1. Теоретичні основи археографії із сучасних методологічних позицій.
2. Сутність поняття «археографія», її місце в системі історичних дисциплін і зв'язок з проблемами сучасного архівознавства.
3. Особливості використання археографічного фонду в практичній роботі.
4. Основні поняття археографії як наукової дисципліни (археографічний фонд, документальна публікація).
5. Зв'язок археографії з текстологією, джерелознавством, архівознавством.

6. Дотримання норм авторського права і суміжних прав при підготовці документальних публікацій і роботі з археографічним фондом.
7. Принципи і методи української та зарубіжної археографії.
8. Основні напрями наукової роботи архівних установ: дослідницький, методичний та науково-інформаційний.
9. Здійснення наукових досліджень в Українському науково-дослідному інституті архівної справи та документознавства.
10. Наукова діяльність Центрального державного архіву вищих органів влади України.
11. Наукова діяльність Центрального державного історичного архіву м. Києва.
12. Наукова діяльність Центрального державного історичного архіву м. Львова.
13. Наукова діяльність Центрального державного науково-технічного архіву.
14. Наукова діяльність Центрального державного архіву громадських об'єднань України.
15. Наукова діяльність Центрального державного а кінофотофоноархіву України.
16. Наукова діяльність Центрального державного архіву-музею літератури та мистецтва України.
17. Наукова діяльність регіональних архівів.
18. Наукова діяльність відомчих архівів.
19. Популяризація вітчизняних наукових досліджень у галузі архівознавства, археографії, джерелознавства, дипломатики, документознавства, історії державних установ і громадських об'єднань, історичної географії, кодикології, палеографії, сфрагістики та інших спеціальних історичних дисциплін (на прикладі конкретних архівних установ).
20. Характеристика науково-інформаційної діяльності архівних установ (на прикладі конкретних архівних установ).
21. Публікація документів, підготовка та видання науково-довідкової літератури (архівних путівників, довідників, оглядів фондів тощо) (на прикладі діяльності конкретних архівних установ).
22. Біобібліографічні дослідження у галузі архівознавства.
23. Наукові комунікації у галузі архівознавства та археографії.
24. Система підготовки спеціалістів та наукових кадрів.
25. Діяльність кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки КНУ ім. Тараса Шевченка з підготовки наукових кадрів.
26. Конференції та періодичні видання у галузі архівознавства.
27. Енциклопедичні та довідкові видання у галузі архівознавства. Українська архівна енциклопедія (2008).
28. Біобібліографічний довідник «Українські архівісти (XIX-XX ст.)» (2007).
29. Путівник «Архіви України» (2007).

Перелік питань

до модульної контрольної роботи №5

1. Інформологія як наукова дисципліна.
2. Зміст і сутність поняття «інформаційна діяльність».

3. Зміст і сутність поняття «інформаційно-аналітична діяльність».
4. Інформологічна концепція.
5. Функцій інформології - інформаційна, когнітивна, комунікативна, нормативна, знакова та ін.)
6. Інформологічна культура. Інформологічна компетентність.
7. Основні положення Закону України «Про інформацію».
8. Основні положення Закону України «Про доступ до публічної інформації».
9. Інформаційно-аналітична діяльність як пріоритетний напрям служб інформаційного забезпечення органів державної влади та управління.
10. Основні розділи теорії інформації.
11. Принципи вимірювання кількості інформації.
12. Кодування інформації.
13. Передача інформації.
14. Імовірнісна концепція теорії інформації.
15. Алгоритмічна концепція теорії інформації.
16. Семантична концепція теорії інформації.
17. Зміст паспорту спеціальності 05.13.05 – комп’ютерні системи і технології.
18. Зміст паспорту спеціальності 05.13.06 – інформаційні технології.
19. Сучасні концепції інформаційно-аналітичної діяльності.
20. Сучасні концепції науково-інформаційної діяльності.
21. Методологія і методи досліджень у сфері інформаційної діяльності.
22. Методологія і методи досліджень у сфері інформаційно-аналітичної діяльності.
23. Методологія і методи досліджень у сфері науково-інформаційної діяльності.
24. Центри досліджень у сфері інформаційної та інформаційно-аналітичної діяльності в Україні.
25. Наукові школи у сфері інформаційної та інформаційно-аналітичної діяльності в сучасній Україні.
26. Розвиток міждисциплінарних досліджень у сфері інформаційної діяльності.

**Перелік питань
до модульної контрольної роботи №6**

1. Нормативно-правове регулювання науково-дослідної діяльності в Україні.
2. Основні положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
3. Діяльність основних дослідницьких центрів у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні.
4. Діяльність основних дослідницьких центрів у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в світі.
5. Розвиток міждисциплінарних досліджень у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності.
6. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі бібліотекознавства.

7. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі архівознавства.
8. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі інформаційної діяльності.
9. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського як сучасний центр бібліотекознавчих досліджень.
10. Основні напрями наукової діяльності Національної бібліотека України імені Ярослава Мудрого.
11. Основні напрями наукової діяльності Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника.
12. Основні напрями наукової діяльності Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки України.
13. Основні напрями наукової діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського.
14. Основні напрями діяльності Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства.
15. Основні напрями діяльності Інституту української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України.
16. Основні напрями діяльності Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
17. Основні напрями діяльності Державної наукової установи «Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації».
18. Основні напрями діяльності Інституту проблем реєстрації інформації НАН України.
19. Основні напрями діяльності Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва.
20. Основні напрями діяльності Центру досліджень соціальних комунікацій Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
21. Основні напрями наукової діяльності Книжкової палати України імені Івана Федорова.

Критерії оцінювання:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння наводити приклади з практики бібліотечної, архівної та інформаційної справи, ілюструвати теоретичні положення практичними прикладами;
- 5) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань;
- 6) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмовій роботі, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- 7) повнота відповіді на питання, якість і самостійність виконання завдання; творчий підхід й ініціативність у виконанні завдання.

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. Правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Семестровий контроль включає бали за відвідування лекційних, семінарських і практичних занять, бали за поточну роботу студента на семінарських і практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульні контрольні роботи. Семестровий контроль знань студентів проводиться в 9 семестрі у формі заліку і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу 1 та 2 модулів.

6.5. Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю у формі заліку відповідає наведеному вище переліку питань до модулів 1-2.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться у формі екзамену і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Поняття концепції у науковому пізнанні.
2. Поняття методології у науковому пізнанні.
3. Поняття «наукова школа», критерії оцінювання ефективності діяльності наукової школи.
4. Основні етапи та нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні.
5. Розвиток методології соціальних комунікацій в Україні.
6. Розвиток методології соціальних комунікацій в українському бібліотекознавстві.
7. Поняття наукової концепції бібліотекознавства.
8. Зовнішні і внутрішні чинники сучасної зміни парадигми бібліотекознавства. Вплив глобалізаційних та інформаційно-комунікаційних парадигм.
9. Міждисциплінарність і поліпарадигмальність сучасних бібліотекознавчих досліджень.
10. Новітні підходи у методології бібліотекознавства.
11. Архівознавство як система знань про архіви та комплексна наука.
12. Методологічна характеристика архівознавства.
13. Напрями архівознавчих досліджень новітньої доби.
14. Наукова діяльність УНДІАСД, основні напрями і здобутки.
15. Наукова діяльність державних архівів загальнонаціонального значення.
16. Теоретичні основи археографії із сучасних методологічних позицій.
17. Сутність поняття «археографія», її місце в системі історичних дисциплін і зв'язок з проблемами сучасного архівознавства.

18. Основні напрями наукової роботи архівних установ: дослідницький, методичний та науково-інформаційний.
19. Інформологія як наукова дисципліна. Інформологічна концепція.
20. Функції інформології – інформаційна, когнітивна, комунікативна, нормативна, знакова та ін.).
21. Методологія і методи досліджень у сфері інформаційної діяльності.
22. Діяльність основних дослідницьких центрів у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні.
23. Діяльність основних дослідницьких центрів у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в світі.
24. Розвиток міждисциплінарних досліджень у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності.
25. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі бібліотекознавства.
26. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі архівознавства.
27. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі інформаційної діяльності.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Кількість балів		Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Методологія бібліотекознавства, архівознавства та інформології»

Разом: 180 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 24 год., самостійна робота – 90 год., модульна контрольна робота – 12 год., залік, екзамен.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Розвиток наук соціокомунікаційного циклу		Методологія бібліотекознавства	
Кількість балів за модуль	64 б.		64 б.	
Лекції	відвідування – 2 б.		відвідування – 2 б.	
Теми лекцій	Концепції, наукові школи, методологія наукового пізнання	Розвиток наук соціокомунікаційного циклу за часів незалежності України	Бібліотекознавство як комплексна наука документально-комунікаційного циклу	Зміна парадигми бібліотекознавства на межі XX–XXI ст.
Теми семінарських занять	Семінар 1. Методологія наукового дослідження 1+10 б.	Семінар 2. Архівознавство, бібліотекознавство, інформологія в системі наукових і соціальних комунікацій 1+10 б.	Семінар 3. Дискусія «Майбутнє бібліотечного соціального інституту» 1+10 б.	Семінар 4. Методологія бібліотекознавчих досліджень першої чверті XXI ст. 1+10 б.
Самостійна робота	5x3=15 б.		5x3=15 б.	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.		Модульна контрольна робота 2 – 25 б.	
Підсумковий контроль	залік			

Тиждень	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Розвиток архівознавства в комплексі наук соціокомунікаційного циклу		Методологія та науково-дослідні центри архівознавства	
Кількість балів за модуль	64 б.		64 б.	
Лекції	відвідування – 2 б.		відвідування – 2 б.	
Теми лекцій	Архівознавство як комплексна наука соціокомунікаційного циклу	Теоретичні основи археографії	Основні напрями наукової діяльності архівних установ України	Методологія архівознавчих досліджень першої чверті XXI ст.
Теми семінарських занять	Семінар 5. Методологія і методи архівознавства 1+10 б.	Семінар 6. Теорія і практика підготовки історичних документів до публікації 1+10 б.	Семінар 7. Діяльність УНДІАСД на сучасному етапі 1+10 б.	Семінар 8. Актуальна проблематика архівознавчих досліджень в Україні першої чверті XXI ст. 1+10 б.
Самостійна робота Види поточного контролю	5x3=15 б.		5x3=15 б.	
	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.		Модульна контрольна робота 4 – 25 б.	
	залік			

Тиждень	IX	X	XI	XII
Модулі	Змістовий модуль V		Змістовий модуль VI	
Назва модуля	Теорія і методологія інформології		Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної справи	
Кількість балів за модуль	64 б.		64 б.	
Лекції	відвідування – 2 б.		відвідування – 2 б.	
Теми лекцій	Інформологія в системі наук комунікаційного циклу	Сучасна теорія інформації та її концепції	Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства, архівознавства та інформології в Україні та світі (4 години)	
Теми семінарських занять	Семінар 9. Методологія досліджень інформаційної діяльності 1+10 б.	Семінар 10 (продовження). Методологія досліджень інформаційної діяльності 1+10 б.	Семінар 11. Організація науково-дослідної діяльності у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформаційної діяльності в Україні та світі 1+10 б.	Семінар 12. Діяльність провідних науково-дослідних установ у галузі бібліотекознавства, архівознавства та інформології у різних країнах світу 1+10 б.
Самостійна робота Види поточного контролю Підсумковий контроль	5x3=15 б.		5x3=15 б.	
	Модульна контрольна робота 5 – 25 б.		Модульна контрольна робота 6 – 25 б.	
	екзамен			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові документи

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Назва з екрану.
2. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. – К. : Держстандарт України, 1994. – 53 с.
3. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: uazakon.com/document/fpart03/idx03936.htm. – Назва з екрана.
4. Про бібліотеки і бібліотечну справу : закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР / Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
5. Про доступ до публічної інформації : Закон України. 13 січня 2011 року №2939-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17. – Назва з екрана.
6. Про інформацію : закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №5029-17 від 10.08.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Про інформаційні агентства : закон України від 28 лютого 1995 р. № 74/95-ВР (із змінами) / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 13. – Ст. 83.
8. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
9. Про Національну програму інформатизації : закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР (Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 13 вересня 2001 року № 2684-III) / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 27-28. – Ст. 182.
10. Про Національний архівний фонд і архівні установи : Закон України від 13 грудня 2001 р. // Відомості ВР України. – 2002. – № 11. – С. 81.
11. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні [Електронний ресурс]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. №386-р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013>. – Назва з екрана.

Базова

1. Архівознавство : підруч. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / Держ. ком. арх. України, Укр. н.-д. ін-т архів. справи та документознавства ; за заг. ред. Я. Калакури та І. Матяш. – 2-е вид. випр. і доп. Київ : Академія, 2002. 354 с.

2. Бачинська Н. А. Бібліотекознавство : посіб. для вищих навчальних закладів. Спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Н. А. Бачинська, Г. В. Салата. Київ : Медінформ, 2016. 242 с.
3. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. Київ : Талком, 2014.
4. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління : навч. посіб. / С. П. Кулицький. Київ : МАУП, 2002. 224 с.
5. Матяш І.Б. Архівознавство : методологічні засади та історія розвитку : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.Б. Матяш, НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського.– Київ : ВД «КМА», 2012.– 515 с.
6. Нариси історії архівної справи в Україні / за заг. ред. І. Матяш та К. Климової. Київ : ВД «КМА», 2002. 612 с.
7. Палеха Ю.І. Інформаційний бізнес : підручник / Ю.Палеха, Ю.Горбань ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2015. 492 с.
8. Спеціальні історичні дисципліни : довідник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Н. Войцехівська (кер. авт. кол.) [та ін.]. – Київ : Либідь, 2008.
9. Хромченко Л. Г. Організація інформаційної діяльності. Теоретичні основи : навч. посіб. / Міжнародний слов'янський університет ; Л. Г. Хромченко, О. С. Раковська-Башмакова, А. С. Шраєр ; за заг. ред. Х. В. Чаковського. Харків : МСУ Харків, 2008.
10. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. Київ : Знання, 2008.

Додаткова

11. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти [Електронний ресурс] : монографія / І. В. Арістова ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О. М. Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. 368 с. – URL: http://www.pravo.vuzlib.net/book_z1189.html. – Назва з екрану.
12. Архіви України: путівник / Держкомархів України, Укр. н.-д. ін-т архів. справи та документознавства ; ред. І.Б. Матяш. Київ, 2007. 183 с.
13. Архівні установи України: довідник / Держ. ком. арх. України, Нац. акад. наук України ; авт.-уклад. : О.І. Алтухова [та ін.] ; упоряд. : Г.В. Боряк [та ін.]. Київ, 2000. – 259 с.
14. Бездрабко В.В. Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства – провідна наукова установа документознавчої галузі / В.В. Бездрабко. *Арх. України*, 2009. №3/4. С. 66–95.
15. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археографічна україніка» : Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи / Г.В. Боряк. Київ, 1995. 347 с.
16. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечний соціальний інститут в першій чверті ХХІ століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку / О.В.

- Воскобойнікова-Гузева. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 2020. №1. С. 72–79.
17. Воскобойнікова-Гузева О. В. Інформаційна діяльність як пріоритетний напрям функціонування бібліотечно-інформаційної сфери ХХІ ст. / О. В. Воскобойнікова-Гузева. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Вип. 38. Київ, 2013. С. 18–36.
  18. Воскобойнікова-Гузева О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузева ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.
  19. Воскобойнікова-Гузева О. В., Терещенко Н. М. (2021) Вектори стратегічного розвитку бібліотек закладів вищої освіти України, Литви, Польщі. *Науково-педагогічні студії*. № 5. С. 145-160.
  20. Воскобойнікова-Гузева О. В., Терещенко Н. М. (2021) Ціннісні орієнтири у стратегічному розвитку бібліотек закладів вищої освіти. *Питання культурології*. Вип. 38. С. 39-53.
  21. Горовий В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства / В. М. Горовий. Київ : НБУВ, 2005. 300 с.
  22. Горовий В. Сучасна інформаційна діяльність: бібліотечний аспект / В. Горовий. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2010. Вип. 26. С. 12–20.
  23. Гранчак Т. Бібліотека і політична комунікація : монографія / Тетяна Гранчак ; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. Л. А. Дубровіна. Київ, 2012. 481 с.
  24. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку / І. Давидова. *Бібл. вісн.* 2014. №6. С. 8–12.
  25. Давидова І. О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І. О. Давидова // *Вісн. ХДАК*. 2013. Вип. 40. С. 60–70.
  26. Дубровіна Л. А. Методологічні засади історичних досліджень в бібліотекознавстві та документознавстві : базові принципи і поняття / Л. А. Дубровіна // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2005. – №1. – С. 22–29.
  27. Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : моногр. / О. М. Кобелев. – Х. : ХДАК, 2012. – 246 с.
  28. Кобелев О. «Інформаційний аналіз і консалтинг» у системі підготовки спеціалістів бібліотечно-інформаційної сфери / О. Кобелев, О. Мар'їна // *Бібл. вісн.* – 2016. – №3. – С. 18–22.
  29. Костенко Л. Й. Бібліотека суспільства знань: концептуальна модель / Л. Й. Костенко // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2006. – № 1. – С. 23–28.

30. Копанєва В. О. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету : [монографія] / В. О. Копанєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2009. – 198 с.
31. Кулешов С.Г. Архів, бібліотека, музей : спроба інтеграції на засадах комунікаційного підходу? / С.Г. Кулешов // Студії з архів. справи та документознавства. – Київ, 2009. – Т. 17. – С. 29–32.
32. Кунанець Н. Е. Соціокомунікаційний підход у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н. Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 3. – С. 11–18.
33. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій / О. В. Кустовська. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 124 с.
34. Кушнарєнко Н. М. Методологічні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографознавчих досліджень / Н. М. Кушнарєнко // Вісник ХДАК : зб. наук. пр. – Харків, 2004. – Вип. 15. – С. 84–94.
35. Кушнарєнко Н. Ідентифікація наукових шкіл культурно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілю: постановка проблеми / Василь Шейко, Микола Каністратєнко, Кушнарєнко Наталя. *Вісн. Книжк. палати*, 2011. № 8. С. 41–43; № 9. С. 43–47.
36. Левченко Л. Архіви і архівна справа Сполучених Штатів Америки: історія та організація: [монографія] / Лариса Левченко. — Миколаїв: Гліон, 2013. — 1204 с.
37. Маркова В. А. Книжкова електронна комунікація: проблеми взаємовпливу / В. А. Маркова. *Вісник ХДАК*, 2014. № 45. С. 70–78.
38. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікаційному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. А. Маркова. Харків, ХДАК, 2010. 252 с.
39. Основні положення організації науково-дослідної та методичної роботи в державних архівних установах України / Держ. ком. арх. України, Укр. н.-д. ін-т архів. справи та документознавства ; уклад. І.Б. Матяш [та ін.]. Київ : УНДІАСД, 2001. 50 с.
40. Партико З. В. Лекція 1. Теорія інформації та її концепції. - URL : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.phpact=article&article=1171>
41. Пастушенко О. Книга і періодика в дисертаційних дослідженнях назалежної України: соціокомунікаційний аспект : монографія / Олена Пастушенко ; відп. ред. Л. А. Дубровіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 564 с.
42. Пастушенко О. В. Персональні сторінки вчених в Інтернет і система оцінки наукових шкіл в книгознавстві, бібліотекознавстві, бібліографознавстві / О. В. Пастушенко. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2015. № 1. С. 4–11.
43. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології / Г. Г. Почепцов. *Комунікація*. 2010. № 1. С. 19–26.
44. Різун В. В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій / В. В. Різун. *Світ соціальних комунікацій*, 2011. Т. 1. С. 7–10.

45. Різун В. В. До питання про соціальнокомунікаційний підхід у науці / Різун В. В.. *Комунікація*. 2010. № 1. С. 35–36.
46. Руденко С. С. Інформаційна діяльність у вимірі соціально-правової, інтелектуальної та технологічної культури українського суспільства / С. С. Руденко. *Культура України*. 2013. Вип. 41. С. 140–150.
47. Сенченко М.І., Костенко Л.Й., Копанєва В.О. Середовище наукових знань: стратегія цифрової інформації. Київ 2022. 76 с.
48. Слободяник М. С. Базова модель бібліотеки як соціально-комунікаційної інституції / М. С. Слободяник. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 4. С. 5–6 .
49. Суська О. О. Психологія інформаційної діяльності в сфері масової комунікації. Основи формування критеріїв ефективності інформаційного обміну / О. О. Суська. Київ : Знання, 2007. 81 с.
50. Терещук В. І. Основи теорії інформації : конспект лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.scribd.com/doc/87541396>.
51. Українська архівна енциклопедія / Держкомархів України, УНДІАСД. – ред. кол. : Матяш І.Б. (голова), Войцехівська І.Н., Дубровіна Л.А. та ін. Київ : вид-во "Горобець", 2008. 881 с.
52. Шевченко О.В., Спринсян В.Г. (2022) Модернізація бібліотек закладів вищої освіти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 7–14.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mon.gov.ua/> – сайт Міністерства освіти і науки України
4. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – сайт Державного комітету статистики України
5. <http://www.uinte.kiev.ua/> – Український інститут науково-технічної та економічної інформації
6. <http://www.ukrbook.net/> – Книжкова палата України імені Івана Федорова
7. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
8. http://www.irbis-nbu.gov.ua/info_lib.html – Віртуальна бібліографічна довідка Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського
9. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.